

Emma Rydgren
Juridisk samordnare
Emma.rydgren@trelleborg.se

Rapport avseende tillsyn av förskolor med enskild huvudman i Trelleborgs kommun 2023

Bakgrund

Bildningsförvaltningen har under hösten 2023 genomfört tillsyn av förskolor med enskild huvudman belägna i Trelleborgs kommun. Representanter från förvaltningen har besökt de verksamheter som hade ett godkännande hösten 2023 och en granskning har även gjorts av den dokumentation som huvudmannen skickat in till förvaltningen samt av det formulär som huvudmannen har fått fylla i. Tillsynen har fokuserat på tre områden: ägar- och ledningskretsens kunskaper, insikter och lämplighet samt huvudmannens lämplighet, barnsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete, SKA. Efter intervjuerna har protokoll upprättats och huvudmannen har fått möjlighet att lämna synpunkter på innehållet. Samtliga huvudmän har också lämnat in efterfrågade kompletteringar av underlaget. Tillsynen har omfattat följande förskolor:

- Förskolan Amico
- Näktergalens förskola
- Månkattens förskola
- Förskolan Maracas
- Sagoborgens förskola
- Förskolan Solöga
- Pilens Montessoriförskola
- Norlandia Prisman
- Norlandia Pyramiden

Rättsliga förutsättningar för tillsynen

Bestämmelser som rör tillsyn återfinns i 26 kap. skollagen (2010:800). Enligt 2 §, i samma kapitel, framgår det att ”Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen”. Av 4 §, samma kapitel, framkommer det att kommunen har tillsyn över enskilda huvudmän, vilka bedriver förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg eller fristående fritidsverksamhet, som kommunen har godkänt. Tillsynen omfattar dock inte bestämmelserna i 6 kap.

Bildningsförvaltningen**E-post** bildningsforvaltningen@trelleborg.se**Webb** www.trelleborg.se**Besöksadress** Henry Dunkers
gata 1**Postadress** Box 79, 231 21
Trelleborg**Telefon** 0410-73 30 00**Fakturaadress**

Box 173, 231 23 Trelleborg

Org.nr 212000-1199

skollagen som rör bestämmelser kring kränkande behandling. Enligt 26 kap. 6 – 8 §§ skollagen har tillsynsmyndigheten rätt att tillträda lokaler och andra utrymmen samt att granska verksamheten på plats. Den vars verksamhet står under tillsyn har en skyldighet att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material. Tillsynsmyndigheten ska inom ramen för tillsynen lämna råd och vägledning till den vars verksamhet står under tillsyn.

Av 26 kap. 10 – 14 §§ skollagen framgår det vilka åtgärder tillsynsmyndigheten får vidta för det fall myndigheten funnit brister hos huvudmannen. Tillsynsmyndigheten får förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller föreskrifternas krav samt de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Föreläggandet ska ange de åtgärder som är nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Ett föreläggande får, enligt 27 § första stycket samma kapitel, förenas med vite. Vid mindre allvarliga överträdelser kan tillsynsmyndigheten tilldela huvudmannen en anmärkning. Om överträdelserna är ringa, huvudmannen redan har vidtagit nödvändig rättelse eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande, kan tillsynsmyndigheten avstå från att ingripa. En tillsynsmyndighet får även återkalla ett godkännande om ett föreläggande inte har följts och missförhållandet är allvarligt. Ett godkännande får även återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna som gäller för ägar- och ledningsprövning. Slutligen kan tillsynsmyndigheten, enligt 26 kap. 18 § skollagen, besluta om ett tillfälligt verksamhetsförbud om beslutet inte kan avvaktas med allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa, säkerhet eller av någon annan särskild anledning. Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande vid vite, återkallelsebeslut och tillfälligt verksamhetsförbud kan överklagas till förvaltningsdomstol.

I tillsynsmyndighetens uppdrag ligger i att granska och säkerställa att huvudmannen följer gällande lagar och föreskrifter. Huvudsakligt fokus ligger på bestämmelserna i skollagen och Läroplan för förskolan, Lpfö 18 samt förutsättningar, tillgänglighet och säkerhetsrutiner.

Helhetsbedömning

I Trelleborgs kommun finns det elva förskolor som drivs av enskilda huvudmän. Åtta av dem ligger inom Trelleborgs tätort, en är belägen i Fru Alstad samt en i Beddingestrand och en i Anderslöv. Sju av verksamheterna bedrivs i aktiebolagsform, fyra som ekonomisk förening varav två i form av föräldrakooperativ samt en i form av personalkooperativ.

Denna rapport innehåller en sammanställning över de huvudmän som hade godkännande att bedriva enskilda förskola hösten 2023. Under tillsynens gång har ytterligare två huvudmän fått godkännande att bedriva förskoleverksamhet, en i Anderslöv och en på Fagerängen. Tillsyn avseende dessa kommer att genomföras hösten 2024. De räknas därmed inte in i rapporten.

Sju av de verksamheter som ingått i tillsynen är småskaliga och antalet platser, enligt kommunens tillstånd, varierar mellan 25 och 45. Antalet avdelningar är därför även litet. Flera huvudmän väljer att ha en eller två barngrupper som delas upp under dagen. Två huvudmän bedriver förskola i större betydligt större lokaler

med flera avdelningar. Antalet förskoleplatser hos dessa huvudmän uppgår till 158 respektive 200. Hos dessa huvudmän är de totala antalet platser delvis fyllda. .

Tillsyn 2023

Vid tillsynen 2023 fokuserade bildningsnämnden på tre områden: ägar- och ledningskretsens kunskaper, insikter och lämplighet samt huvudmannens lämplighet, barnsäkerhet och systematiskt kvalitetsarbete. Ägar- och ledningskretsen samt det systematiska kvalitetsarbetet var två av de områden som bildningsnämnden fann flest brister under föregående tillsyn 2021.

Granskningsområdet barnsäkerhet har valts ut då denna fråga utgör en grundläggande förutsättning, då barnen ska erbjudas en trygg omsorg i en verksamhet som är barnsäkrad.

Under tillsynen framkom det att en av huvudmännen saknade ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten samt att ägar- och ledningskretsen, men även aktiebolaget, bedömdes som olämpliga att bedriva en sådan verksamhet. Anledningarna till detta var att bolaget gjort en stor förlust räkenskapsåret 2022, belastades av höga skulder och saknade utmätningsbara tillgångar. I sin tur har det visat sig att ägar- och ledningskretsen inte tagit sitt ansvar för situationen på ett sådant sätt som krävdes. Bolagets revisor riktade starkt kritik mot styrelsen i sin revisionsberättelse för 2022 och under tillsynens genomförande uppdagades det att ägar- och ledningskretsen, trots de omfattande ekonomiska problemen, inte tillsett att bokföring kommit till stånd efter den 1 juli 2023 samtidigt som det inte var möjligt för bildningsnämnden att upprätthålla en god kommunikation med ägar- och ledningskretsen. Vid sitt sammanträde, den 13 mars 2024, § 47, återkallade därför bildningsnämnden huvudmannens godkännande att bedriva förskoleverksamhet i kommunen.

Bildningsnämnden har i två fall förelagt respektive huvudman att avhjälpa upptäckta brister av allvarigare karaktär. I ett av fallen har det framkommit att verksamheten saknar tydliga rutiner för aktiviteter utanför förskolans område. Det är av betydande vikt att det genomförs riskbedömningar avseende vanligt förekommande aktiviteter utanför förskolan och att det upprättas checklistor baserat på riskbedömningen. Likaså är det viktigt att det finns tydliga rutiner för hur verksamheten arbetar med att upprätthålla säkerheten vid aktiviteter. I det andra fallet har det framkommit att en av de mindre huvudmännen saknar legitimerad förskollärare i sin verksamhet och att denne inte arbetat aktivt för att rekrytera en sådan. Huvudmannens plan för att avhjälpa bristen har bedömts som otillräcklig. Dessa huvudmän ska inkomma med redovisningar till bildningsnämnden i juni månad 2024, där det ska framkomma att bristerna har avhjälpats. Om så inte är fallet kan bildningsnämnden komma att förelägga den enskilde huvudmannen vid vite.

I övrigt har bildningsnämnden främst tilldelat huvudmännen anmärkningar inom flera områden. En anmärkning tilldelas när bildningsnämnden bedömer att bristen är av mindre allvarig karaktär, exempelvis om det har framkommit att huvudmannen behöver förbättra sitt arbetssätt inom ett visst område. Nedan

framgår de anmärkningar bildningsnämnden tilldelat inom de olika granskningsområdena.

Bildningsnämnden har granskat ägar- och ledningskretsens kunskaper, insikter och lämplighet; sistnämnda avser även huvudmannens lämplighet. I stora drag uppfyller samtliga huvudmän de krav som skollagen ställer upp inom området. Den huvudman som fått sitt godkännande återkallat ingår inte i uppräkningslistan. Flera av de huvudmän som har granskats bedriver en småskalig verksamhet. Det medför exempelvis att en person kan inneha posterna som styrelseledamot, skolchef respektive rektor, vilket kan skapa rollkonflikter. I och med att de olika rollerna fyller olika funktioner så har bildningsnämnden påtalat att det är av vikt att huvudmannen så långt det är möjligt försöker separera rollerna åt, bland annat genom tydlig ansvarsfördelning. Ägar- och ledningskretsen för två huvudmän protokollför sina styrelsemöten på ett sådant sätt att det inte går att särskilja de fyra aktiebolagen de driver. Bildningsnämnden bedömde därmed att ägar- och ledningskretsen uppvisat brister avseende sin insikt i aktiebolagslagens bestämmelser på området. En huvudman hade åberopat extern kompetens, såsom revisor, i sin redogörelse för ägar- och ledningskretsens kunskaper och insikter, trots att bildningsnämnden vid tidigare tillsynen påtalat för huvudmannen att sådan kompetens inte ska räknas in i ägar- och ledningskretsen. En annan huvudman har felaktigt lämnat uppgifter om att verksamheten har fler förskollärare än den faktiskt har. Endast den som erhållit legitimation ska betraktas som förskollärare i skollagens mening. Den som inte är färdig med sin utbildning eller som inte har ansökt om legitimation är inte behörig förskollärare i skollagens mening. Bildningsnämnden bedömer att det här tyder på att ägar- och ledningskretsen inte har fullgoda kunskaper inom detta område.

Bildningsnämnden har i fråga om barnsäkerhet granskat huvudmännens arbete med barnsäkerhetsronder, riskbedömningar, rutiner och handlingsplaner. Huvudmännen har i sina underlag skickat in handlingar som rör detta arbete och en dialog kring underlagen hölls vid respektive tillsynsbesök, där bildningsnämnden även granskade säkerheten i de lokaler respektive huvudman bedriver verksamhet i. Stort fokus låg på brandsäkerhetsarbete, kunskaper kring hjärt- och lungräddning samt arbetet med aktiviteter utanför förskolans område. Samtliga huvudmän bedriver ett arbete kring barnsäkerhet och har skapat strukturer för det. Den huvudman som fått sitt godkännande återkallat ingår inte i uppräkningslistan. När det gäller arbetet med brandsäkerhet, hjärt- och lungräddning och kontroll av belastningsregister för personal har det framkommit att samtliga huvudmän uppfyller gällande krav, vilket är positivt. Registerkontroller görs av samtliga anställda oavsett om de arbetar i barngrupp eller ej. Under tillsynen har det också framkommit att samtliga huvudmän arbetar med barnsäkerhetsronder, vilket de också har checklistor för. En av huvudmännen använder sig av en mall som även avser systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetet med barnsäkerhet regleras dock inte i arbetsmiljölagen (1977:1160). Bildningsnämnden har påtalat bristen, men har valt att inte ingripa med anledning av att det är fråga om en ringa överträdelse. Under tillsynen fann nämnden brister gällande arbetet med riskbedömning av aktiviteter med barn utanför förskolans område. Det är av betydande vikt att huvudmannen genomför grundliga riskbedömningar för vanligt förekommande aktiviteter, upprättar checklistor, rutiner och handlingsplaner som baseras på riskbedömningen.

Det är också viktigt att ansvarsfördelningen lyfts fram och att det högsta ansvaret åvilar rektor och huvudman. Sex av huvudmännen fick anmärkningar inom det området. En huvudman fick en anmärkning, då denne använder sig av eldrivna lådcyklar, där riskbedömning saknas. I hälften av huvudmännens lokaler, totalt fyra, återfanns brister i säkerheten, bland annat gällande lampsladdar, opluggade eluttag och kaffekoppar. Samtliga av dessa huvudmän fick anmärkningar beträffande detta.

Bildningsnämnden har granskat huvudmännens systematiska kvalitetsarbete. Den huvudman som fått sitt godkännande återkallat ingår inte i uppräkningsen. Samtliga åtta huvudmän har utarbetat en god struktur för detta arbete och har ett årshjul som styr vad som ska göras, när det ska ske samt vem som är ansvarig. Alla huvudmän sätter upp mål att arbeta mot, där det läggs upp planeringar som syftar till att nå det uppsatta målet, arbetet följs upp och utvärderas under arbetets gång, därefter analyseras resultatet och en mätning görs mot det uppsatta målet. Resultatet ligger sedan till grund för nya mål etcetera. Bildningsnämnden bedömer att huvudmännens systematiska kvalitetsarbete håller en godtagbar standard, men att arbetet behöver utvecklas kontinuerligt. En av huvudmännen har tilldelats en anmärkning gällande det systematiska kvalitetsarbetet, då det framkommit att huvudmannen inte tydligt har separerat det systematiska kvalitetsarbetet från det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det är fråga om två helt olika processer, där det systematiska kvalitetsarbetet regleras av skollagen och det systematiska arbetsmiljöarbetet regleras av arbetsmiljölagen.

Inom ramen för tillsynen har huvudmännens rutiner för klagomålshantering granskats. Klagomål fyller en viktig funktion både när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet och arbetet med säkerhet. Inte heller här ingår den huvudman som fått sitt godkännande återkallat i uppräkningsen. Samtliga huvudmän har en rutin för klagomålshandlingen och det finns en medvetenhet om skyldigheten att ta emot och utreda klagomål. Dessa hanteras både skriftligen och muntligen. Information om möjligheten att lämna klagomål lämnas till vårdnadshavare under inskolningen, i olika dokument samt på föräldramöten. Flera huvudmän hanterar klagomål inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, även om det inte redovisas särskilt. Den 1 augusti 2022 förtydligades bestämmelsen i 4 kap. 8 § skollagen som reglerar huvudmannens klagomålshantering. Det framgår nu tydligt av bestämmelsen att huvudmannen ska bekräfta mottagandet av klagomålet, skyndsamt utreda det och återkoppla till klagande. Huvudmannen ska även aktivt verka för att rutinerna är kända bland elever, vårdnadshavare och personal. Den generella bilden är att inte någon av huvudmännen hade kännedom om denna ändring. Två huvudmän har skapat en tydlighet i möjligheten att lämna klagomål på sina respektive hemsidor, där det är enkelt att hitta information om klagomålshandlingen. Sex av huvudmännen, det vill säga den största andelen, har tilldelats anmärkningar inom detta område. Huvudmännens rutiner behöver uppdateras i enlighet med den nya bestämmelsen och de behöver arbeta mer aktivt för att rutinerna är kända och lättillgängliga för vårdnadshavare och personal.

Kommande tillsyner

Sedan 2023 års tillsynsombgång påbörjades har två nya huvudmän etablerat sig i kommunen. Det gäller VA AB som driver Nyckelpigans förskola i Anderslöv och

Renässans Akademiens ekonomisk förening som är huvudman för verksamheten vid Kullerbyttans förskola på Fagerängen i Trelleborgs tätort. Personalkooperativet förskolan Maracas ekonomisk förening, huvudman för Förskolan Maracas, har flyttat sin utökade verksamhet till de lokaler som den kommunala förskolan Prästkragen tidigare höll till i. Planen är att genomföra en fullständig tillsyn av de två nytillkomna huvudmännen hösten 2024 samt en även uppföljande tillsyn av Förskolan Maracas som gäller de nya lokalerna.

Sammanfattning

Bildningsförvaltningen har genomfört ordinarie tillsyn av de förskoleverksamheter som drivs av enskilda huvudmän. Tillsynen har omfattat nio huvudmän, varav den huvudman som fått sitt godkännande indraget inte ingår i rapporten. Huvudmännen har lämnat in uppgifter och intervjuer har genomförts med representanter för huvudmannen.

Tillsynen har visat att verksamheterna, på ett generellt plan, håller förväntad kvalitet. Förvaltningen har dock funnit ett antal brister hos huvudmännen. En av dem föreläggs att åtgärda brister avseende arbetet med barnsäkerhet vid aktiviteter och en huvudman föreläggs att tillse att det finns legitimerad förskollärare i verksamheten. Tillsynerna avslutas när dessa brister är åtgärdade.

Bildningsnämnden har tilldelat samtliga huvudmän anmärkningar som avser mindre allvarliga brister, där det är viktigt att huvudmannen påbörjar ett utvecklingsarbete. Två huvudmän har fått anmärkningar som avser ägar- och ledningskretsens kunskaper inom associationsrätt samt skollagen. Vissa brister har också identifierats i arbetet med barnsäkerhet, där det främst handlar om att utveckla goda rutiner för säkerhet vid aktiviteter utanför förskolans område. När det gäller det systematiska kvalitetsarbetet kan nämnden se att det finns en god struktur för detta arbete hos varje huvudman. En av dem har dock tilldelats en anmärkning, då det framkommit att huvudmannen blandat samman systematiskt kvalitetsarbete med systematiskt arbetsmiljöarbete. Flera huvudmän har också tilldelats anmärkningar gällande klagomålshanteringen, bland annat då det tillkommit ett förtydligat regelverk inom området samt att underlätta för berörda att inkomma med klagomål. Vidare har råd lämnats om att inkorporera klagomålshanteringen som en del av verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Anmärkningarna kommer att följas upp i nästa ordinarie tillsynsomgång.

Hösten 2024 planerar bildningsförvaltningen att genomföra två fullständiga tillsyner för de två huvudmän som nyligen etablerat sig i Trelleborgs kommun. Likaså kommer det att genomföras en uppföljande tillsyn av Förskolan Maracas nya lokaler.